

FRAGMENTA COMMENTARII RICHARDI DE DUMELLIS IN GENESIN.

(WARTHON, *Auctarium ad Historiam dogmaticam J. Usserii*, 4°, p. 395.)

Exstat manuscriptus in bibliotheca Lambethana fusissimus in priora xxviii Geneseos capita Commentarius, cujus prologus sic incipit: *Anselmo Cantuariensis Ecclesiae archiepiscopo, quidam Dominicæ crucis servus et minister cœnobii Pratellini*, etc. Inibi auctor omnia fere ad Scripturam, importune etiam aliquoties, solet trahere; atque illi mystice accommodare res maxime communes, puta cœlum, solem, aquas, paradysum, etc. Sic enim lib. i ad illud: *Producat terra herbam virentem*, postquam utilitatem Scripturæ late prædicasset, ait: « Quid est herba virens aliud quam sensus litteræ simplicis? quæ rudi populo, jumentis videlicet summi Regis, pabulum salutiferum subministrat. Scriptum est enim: *Qui dat jumentis escam ipsorum*. Ecce virens herba, unde parvulorum intellectus educatur. — *Et stellas*. Quid sunt aliud stellæ in firmamento positæ, quam electorum animæ, quæ sanctis Scripturis invigilant? »

Et lib. ii ad illud: *Crescite et multiplicamini, et replete aquas maris*. « *Et bene aquæ reptile producere dicuntur, quia S. Scriptura parvulos sensu quasi vivo calore fovet, membra illorum informat; quousque proventus eorundem intelligentiam superiorem mysticarum locutionum perniciose cursu adire valeat. — Crescit siquidem creatura rationalis in sui Creatoris devotione; multiplicatur bonorum operum consummatione; replet aquas maris, per investigationem legis mysticæ. Cum enim pauci profunditatem sanctarum Scripturarum intelligunt, quasi pauca reptilia aquæ producant. At ubi vero ad solidum cibum capiendum idonei facti fuerint, et interiora mysteriorum prout intelligant, aliis revelaverint, crescere quidem et multiplicare, et aquas maris implere videntur. Igitur aquæ maris replentur, cum tripartitus sensus sacræ legis simplicibus etiam panditur. Quid sunt pascua, nisi S. Scripturæ, quæ mundis animalibus alimoniam præstat? Inde fortitudinem interiori homini subministrat, » etc. *De paradiso*: « Quis est paradysus ille, quem Dominus plantavit, et in quo hominem ipse posuit, nisi sancta Ecclesia, vel sacra Scriptura, ubi omnes species deliciarum inveniuntur, et ubi lignum vitæ, lignum quoque scientiæ boni et mali plantantur? »*

Lib. iii: « *Dominum autem in paradiso deambulare*, est per diversa loca sacrarum Scripturarum, quæ quotidie in Ecclesia lectitantur, salutem animarum quærere, et multifaria cunctos deviantes

A exhortatione ad viam veritatis reducere. — *Ibid.* Quid igitur accipitur convenientius per cherubin (*Gen iii*), qui *plenitudo scientiæ* interpretantur, quam sacra Scriptura, per quam nobis onus nostrarum miseriarum; et iter, quo revertimur ad patriam, satis abunde quoque declaratur? In ea nimirum promissiones gloriæ cœlestis describuntur; rursus in eadem minæ terroresque gehennalis incendiï continentur; quæ, ni fallor, nomine flammei gladii præfigurantur, etc. Visne redire ad paradysum? Volo, inquit. Adito, inquam, cherubin; hoc est scrutare profunda mysteria sacrarum Scripturarum; quarum eruditione habes redire ad paradysum; quem perdidisti per primi parentis appetitum illecebrosam. Alioquin clauditur tibi via paradysi, nisi tui cordis aurem consilio sacræ Scripturæ summiseris. »

Lib. v. Miram profunditatem divinarum Scripturarum, quæ cuncta sacramenta catholicæ religionis continent, deprædicat.

Lib. ix. « Vertitur autem iste fons [vitæ] in puteum juxta capacitatem legentium. Quippe sermo divinus minimis et magnis sese capabilem reddit; et omnibus omnia factus conscendit. Benedictus Dominus Deus, qui parvulis hauritorio carentibus Scripturam suam, juxta morem fontis, in superficie terræ manantem, ad potandum propinat; cæteris vero jam sensus exercitatos habentibus atque valentibus potum trahere de profunditate sacri eloquii, Puteum (*Gen. xvi, 14*) viventis et videntis me præparat effodiendo. »

Lib. x. Remissum atque sensim evanescens in Ecclesia S. Scripturæ studium deflet. — « Appropinquante jam termino mundi labentis, et refrigerante charitate quamplurimum, rigor quidem Christianæ religionis oppido frigescit; et opera sacræ lectionis quam constat esse fomitem animi ad superna gaudia tendentis, ferme redacta est in nihilum. »

Lib. xi. De versione LXX Ptolomæo rege procurante facta locutus, inquit: « Nam sacramenta realiter illarum litterarum sapientibus et insipientibus patuerunt. » — Et post pauca subdit: « [Vir pius] ne quando deficiat, fortitudinem sacræ lectionis oppositam sibi conspiciat. Est autem sermo Dominicus mirabile speculum unicuique qui jam arcem sanctitatis ascendit, vel ascendere molitur. » — Denique patresfamilias omnes, etiam plebeios, ut conjuges atque liberos suos sacræ Scripturæ cognitione profacultate sua imbuant, hortatur.

Lib. xv. « Qui sunt illi qui remanent ad sarcinas A compede copulationis uxoriæ devincti? Nisi quidam Christianæ plebis, quibus committitur sarcina custodiendæ legis, forma videlicet; simplicis eruditionis, per quam procurat familiam suam. Non enim est parvæ laudis, hominem habere conjugem suis imperiis parentem, et filios habere subditos disciplinæ spirituali. Qui cum profunda mysteria sacrarum Scripturarum ob tarditatem ingenii nequeunt penetrare, circa simplicem intellectum historiæ jubentur degere. »

Codex quidem Lambethanus nullius auctoris nomen præfert. Ab abbate tamen quodam Pratellino conscriptum fuisse opus, ex ipso epistolæ nuncupatoriæ initio constat. Richardum abbatem fuisse docet codex ms. in monasterio Pratellino asservatus; e quo descriptam præfatoriam ad Anselmum epistolam Gerberonius evulgavit in nupera operum Anselmi editione, pag. 451. Richardum denique istum de Dumellis cognomen traxisse indicant fratres Sammarthani, tom. IV, pag. 756.

RICHARDI DE DUMELLIS

EPISTOLA AD S. ANSELMUM CANTUARIENSEM

Commentarii sui in Genesin nuncupatoria.

(Vide inter Epistolas S. Anselmi, lib. IV, ep. 102, *Patrologiæ* t. CLIX, col. 251.)

ANNO DOMINI MC

ALBERICI

OSTIENSIS EPISCOPI

EPISTOLA

Ad monachos monasterii S. Orientii Auxitanensis, de concordia inter archiepiscopum Auxitanensis Ecclesiæ et S. Orientii monasterium.

(De BRUGELLES, *Chron. de l'Eglise d'Auch*, Preuves, IIe partie, p. 49.)

ALBERICUS, Dei gratia Ostiensis episcopus, apostolice sedis legatus, fratribus monasterii S. Orientii Auxitanensis salutem et gratam concordiam maxima ex parte inter reverendissimum dominum archiepiscopum Auxitanum, et priorem vestrum; secundum gratiam et benevolentiam suam reddidit vobis ipse, et se de cætero monasterium S. Orientii velle diligere, honorare, et sustentare, presentibus episcopis et abbatibus, in præsentia nostra apud Senonicas repromisit; ad reparationem quoque monasterii vestri usque ad decem annos populorum B conventum in unoquoque anno congregabit: ex actiones omnes tamen præbyteros quam in cæteros clericos omnino remisit: quod si comes de omnibus vestris aliquam novam consuetudinem exegerit, dominus archiepiscopus cum eo minime participabit; sed et de ipso comite sicut et de aliis querimoniis vestris faciet quod justitia dictaverit. Hoc autem fecimus, salvo in omnibus jure cæmeterii vestri, et cæteris querelis vestris, donec Hugo abbas hanc concordiam stare concesserit.